

เรื่อง คณะรัฐมนตรีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคสอง กรณีการปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมและคำปรารภในส่วนที่เกี่ยวข้องตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๙ ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ โดยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกัน แต่ไม่มีบทบัญญัติใดของรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการได้ คณะรัฐมนตรีจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคสอง ว่า นายกรัฐมนตรีจะปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงข้างต้นได้หรือไม่ อย่างไร

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นนอกวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ยื่นคำร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๕ วรรคสอง และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) และข้อ ๒๗

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดรวมสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจะกระทำได้ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ภายหลังจากที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญและปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมส่งร่างรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วนั้น ได้ปรากฏ

ข้อเท็จจริงว่าในระหว่างนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จสวรรคต ซึ่งทำให้คำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และไม่ปรากฏว่าเคยมีเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องกระทำไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างไรก็ตาม ในอดีตที่ผ่านมา รัฐธรรมนูญทุกฉบับล้วนแต่ตราขึ้นและมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ต่อเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วทั้งสิ้น トラบใดที่ยังมิได้ดำเนินการดังกล่าว ร่างรัฐธรรมนูญก็ยังไม่สมบูรณ์ ความข้อนี้จึงเป็นประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขประการหนึ่ง

เพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดังกล่าว จึงเห็นว่า การบัญญัติกฎหมายจำเป็นต้องสะท้อนให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพราะความจำเป็นที่เกิดจากความเป็นจริงนั้นเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ สามารถปกป้องการที่จำต้องกระทำตามความจำเป็นนั้นให้ชอบด้วยกฎหมายและหลักนิติธรรม อีกทั้งเป็นการปรับปรุงคำปรารภซึ่งมิใช่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติอันเป็นสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจึงสามารถกระทำได้

ประเด็นที่สอง ผู้ใดมีหน้าที่ปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๙/๑ วรรคสี่ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แม้ว่าร่างรัฐธรรมนูญนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วก็ตาม แต่ร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็ยังไม่สมบูรณ์ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำและปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญจึงมีหน้าที่ต้องปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

การปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นสามารถกระทำได้ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีหน้าที่ปรับปรุงคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเพื่อให้สมบูรณ์ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายบุรีรักษ์ มาประณีต นายจรัญ ภักดีธนากุล นายซัช ชลวร นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายบุญส่ง กุลบุปผา นายปัญญา อุดชาชน นายวรวิทย์ กังศศิเทียม และนายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๒๒ ก วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
ว่าที่เรื่อตรีติเรก สุขสว่าง ผอ.สค.๔
นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิฯ

ย่อโดย ว่าที่เรื่อตรีติเรก สุขสว่าง
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๔